

ЗАКОН О ФИНАНСИРАЊУ СТРАНАКА ТЕК ПОСЛЕ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ВЛАДЕ

Оштрије око за партијске касе

Државни секретар Министарства правде **Слободан Хомен** очекује да ће по завршетку реконструкције Влада Србије усвојити предлог закона о финансирању политичких странака, у облику какав је припремила радна група. Хомен је истакао да рекао да је Брисел изразио забринутост поводом доношења тог закона и затражио да се тај документ поново пошаље на мишљење Венецијанској комисији, што је и учињено прошле недеље.

Усвајање тог закона је један од десет услова које Србија мора да испуни да би добила статус кандидата за Европску унију, а Влада Србије је у свом акционом плану за брже стицање статуса кандидата као рок за усвајање закона одредила први квартал ове године.

Финансирање политичких партија област је која је до сада била слабо и траљаво уређена. Од свих извора с којих су странке узимале и добијале новац, једино је буџет колико-толико био транспарентан. Знало се, дакле, колико новца одлази у том правцу, али не и на који начин бива потрошен.

Ње рачунајући уплате симпатизера странака, чланарине и проценте од плата које плаћају сви које је нека партија запослила, не рачунајући ни донације појединих компанија, фирми и новац који странке извлаче из јавних предузећа, из републичког буџета на функционисање сваке парламентарне партије оде сваког месеца више од 55 милиона динара.

По том систему, странке које имају само једног представника месечно инкасирају готово по милион динара. Тако се догађа да СРС, који има највише народних посланика, убире близу 13 милиона динара, на супрот ДХСС-у који, а конто једног члана, инкасира 984.000 динара за један месец. На годишњем нивоу, партије које учествују у раду Скупштине из буџета добијају чак 660 милиона динара, али то није сав новац који до њих дође по сили закона.

У Србији се за редован рад свих странака, по Закону о финансирању странака, издваја 0,15 одсто републичког буџета, односно 0,1 одсто буџета аутономне покрајине или локалне самоуправе. Када се одреди та сума, 30 одсто се распоређује у једнаким износима свим политичким странкама које имају посланике или одборнике, а остатак новца

партије деле међусобно сразмерно броју посланичких, односно одборничких места.

Када је изборна година, 0,1 одсто републичког буџета, 0,05 одсто покрајинског и исто толико из локалне самоуправе одређује се за финансирање изборних кампања оних који поднесу изборне листе. Када се то догоди, сви кандидати проглашени од РИК-а добијају по 20 одсто суме која им следује на старту кампање, а преосталих 80 одсто се дели по проглашењу изборних резултата, према броју освојених мандата.

Када је финансирање избора у питању, „Транспарентност Србија“ и „ЦеСИД“ процењују да велика политичка странка у Србији за предизборну кампању потроши и до десет милиона евра. У теорији, кампања кошта од једног до четири евра по гласачу, што би значило да је коалиција око социјалиста с око 300.000 гласова, потрошила од 300.000 до 1,2 милион евра. Тек мали део те цифре речене странке добиле су из буџета, док је остатак тек делимично могуће ући у траг.

Странке су и по досадашњем закону биле приморане на то да прикажу све дотације из приватних и других извора, али је свако израчунавање показивало да су цифре које пријављују премале те да нису довољне ни за најосновније функционисање. Да би одржавале своје гломазне системе, највеће партије у Србији морају да имају и до десет милиона евра годишње. Када дођу избори, потребно им је још између три и пет милиона евра да би одржале ниво досадашњих предизборних активности. До таквих бројки ЦеСИД је дошао простим збрајањем просечних трошкова у држави. За изнајмљивање простора и особље у сваком од бар 100 општинских одбора, колико странке најмање имају, треба годишње наћи 30.000 евра.

На нивоу државе, само за трошкове рачуна и комуналија у локалним одборима треба око пет милиона евра, а постоје и разни додатни трошкови.

Осим из буџета, странке новац за тако високе трошкове прибављају из приватних извора, од чланства, „партијског пореза“, управљањем јавним предузећима у којима манипулишу јавним набавкама. На другој страни, у

великом делу општина странке не плаћају закуп просторија, а у њима раде чланови који су на платном списку локалних јавних предузећа...

Новац који странке добијају из буџета и прибављају га на описане начине и даље је сувише мали да би финансирао све њихове потребе. Због тога је одавно развијени систем корупције којим странке попуњавају своје потребе тешко размонтирати. Нови закон би требало да уведе ред у ову област.

По том предлогу, парламентарне странке ће за редован рад да добију 0,15 одсто буџета за своје трошкове, што износи око 660 милиона динара. Што се приватних донација тиче, све ће морати да буду плаћане преко текућег рачуна, осим чланарине испод 1.000 динара годишње, за које ће се давати признанице. Биће онемогућено да се из буџета финансирају странке које су у парламент ушле као „прилепак“ на листи неке велике странке. Уколико се и одвоје од коалиције, из буџета за њих неће моћи да се добије посебан новац већ само оно што им следује коалиционим договором.

Нови закон уводи и контролу коју ће спроводити Агенција за борбу против корупције, а за кривична дела у овој области биће надлежно Специјално тужилаштво. Предвиђено је да поступању закона на снагу политичке партије морају осам дана по добијању донација од правних и физичких лица, да их објаве на својим сајтовима. То подразумева и имена донатора и висине донација.

Закон је урадила радна група Министарства правде и Агенција за борбу против корупције по ловином децембра прошле године, а позитивно мишљење су дали Венецијанска комисија и ГРЕКО-а. Потом је дорађен на основу њихових препорука, али Влада Србије га ипак, још увек, није усвојила.

П. Клаић

Strana / Page: 2

Rejting / Reach: 38134

Država / Country: SERBIA

Površina članka / Size: 430 cm2

2 / 2

Закон није измењен

Слободан Хомен је изјавио да је жеља Министарства правде да покаже да се није одступило од иницијалног текста закона.

По његовим речима, странке чланице владајуће коалиције које су имале одређене недоумице у вези с овим законом, сада су се сложиле с утврђеним текстом.

Поставља се питање да ли увек морамо да добијемо сугестије из рисела или можемо и сами да препознамо шта је добро за грађане. Ако су сугестије Брисела толико важне, ово је прилика да покажемо да оне морају да се поштују – казао је Хомен.

Он је рекао да Министарство правде сматра да је нацрт закона о инансирању политичких странака веома квалитетан.

Партије које учествују у раду Скупштине из буџета добијају чак 660 милиона динара годишње, али то није сав новац који до њих дође по сили закона

